

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย
โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

**The Development of Analytical Reading Ability Using SQ4R Teaching Methods and Attitudes
Towards Thai Learning Technique Together with Mind Mapping for Mathayomsuksa 2 Students**

ธีรवारาศมี ธรรมวัต¹ และอพนันตรี พูลพุทธา²

Theewararas Thammawat¹ and Apantee Poonputta²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

The Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}

Corresponding author, E-mail: theewara@klws.ac.th¹, apantree.poo@msu.ac.th²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/13 จำนวน 39 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.63-0.75 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.25-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.52-0.91 และมีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.43/82.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.97 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์, การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R, แผนผังความคิด

ABSTRACT

This research aimed to: 1) To develop the SQ4R learning management combined with mind mapping for analytical reading among second-year high school students, aiming for effectiveness according to the criterion of 80/80. 2) To compare the ability in analytical reading before and after implementing the SQ4R learning management combined with mind mapping among Mathayomsuksa 2 students. 3) To study the attitudes towards learning Thai language among second-year high school students. The sample group used in the research consists of 39 students from class 2/13, in the second semester of the academic year 2566, from Kantharalak Wittaya School, under the secondary educational Service Office Sisaket-Yasothon, selected through Cluster Random Sampling. The research tools include: 1) Learning management plans, totaling 12 plans. 2) Analytical reading ability assessment test, consisting of 30 multiple-choice questions with difficulty ranging from 0.63 to 0.75 and discriminatory power ranging from 0.25 to 0.75, with equal reliability of 0.94. 3) Attitude assessment towards learning Thai language, consisting of 15 items with discriminatory power ranging from 0.52 to 0.91 and reliability of 0.90. Statistical analysis used includes percentages, means, standard deviations, and dependent sample t-tests.

The research findings are as follows: 1. The learning management using the SQ4R learning management combined with mind mapping by second-year high school students is effective at 85.43/82.65, meeting the set criterion of 80/80. 2. Students who received instruction through the SQ4R learning management combined with mind mapping show significantly higher analytical reading abilities after the intervention compared to before, at a statistically significant level of 0.05. 3. Students who learned using the SQ4R learning management combined with mind mapping demonstrate the highest attitudes towards learning Thai language.

Keywords: The Ability to Read Analytically, SQ4R Learning Management, Mind Mapping

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของ คนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถ ประกอบกิจกรรมการทำงาน และการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้ มีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ดำเนินวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่ การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป อีกทั้ง ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยได้กำหนด ตัวชี้วัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไว้ว่า วิเคราะห์ วิจัย และ ประเมินเรื่องที่อ่าน โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้ดีขึ้น ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ว่า อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบท ร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่ อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียน กรอบแนวคิด ผังความคิดย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และ ความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้อง

ของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่านและสรุปเนื้อหาจากวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านวิจารณ์ตัวละครสำคัญวิถีชีวิตไทย

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการคิด ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ การคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยมีความมุ่งหวังให้สถานศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อม ที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลกความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนของผู้เรียนมีปัญหาลำคัญ ในการจัดการศึกษาของประเทศมาโดยตลอด นักเรียนทำข้อสอบ ที่เป็นอัตนัย ด้วยการเขียนอธิบายความไม่ได้และความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบกับการยกตัวอย่างประกอบที่เป็น เหตุผลต่าง ๆ และการเขียนข้อความยาว ๆ ไม่ได้ สะท้อนให้เห็นว่า เป็นปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวิชา และการ ท่องจำมากกว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรียบ เรียงและการเขียนสื่อความ (สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2554)

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เน้น ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านที่มีประสิทธิภาพเป็นวิธีการสอน ช่วยแก้ไขปัญหาคำอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนและเป็นการสอนอ่านโดยใช้ คำถามพัฒนาแนวคิด อีกทั้งการสอนอ่านแบบ SQ4R ยังเป็นวิธีการ สอนอ่านที่ส่งเสริมการอ่านการสรุปใจความของเรื่องที่อ่านให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจนมีวิธีการ กำกับการอ่านของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์จากขั้นต่าง ๆ เป็นการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ3R ตามแนวคิดของฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) สุกนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2554) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กิจกรรมสำรวจ

ขั้น S (Survey) ผู้เรียนสำรวจเรื่องเพื่อให้รู้เนื้อหามากกว่า ๆ ขั้นที่ 2 กิจกรรมตั้งคำถาม ขั้น Q (Question) ผู้เรียนต้องการรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 3 กิจกรรมอ่านละเอียด ขั้น R (Read) ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดอีกครั้ง ขั้นที่ 4 กิจกรรมบันทึกคำตอบ ขั้น R (Record) ผู้เรียนเขียนบันทึกคำตอบ ขั้นที่ 5 กิจกรรมสรุปใจความสำคัญ ขั้น R (Recite) ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้โดยสรุปเป็นส่วนภาษาของตนเอง และขั้นที่ 6 กิจกรรมทบทวนความเข้าใจ ขั้น R (Reflect) ผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจ วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จักเรื่องที่อ่านและเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษาทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จนนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละขั้นตอนช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และการนำแผนผังความคิดมาเป็นตัวช่วยในการสรุปใจความของผู้เรียนโดยนำแผนผังความคิดมาผสมผสานในขั้นตอนการอ่านด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในขั้นที่ 5 ขั้นสรุปใจความ (Recite) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้หนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนในการจำ การวางแผนการทำงาน อีกทั้งยังเกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ได้ ซึ่งเทคนิคนี้ โทนี บูซาน (Tony Buzan) เป็นผู้ได้ริเริ่มพยายามนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียนโดยพัฒนาจากการจดบันทึกแบบเดิมที่จดบันทึกเป็นตัวอักษรเปลี่ยนมาเป็นการใช้สัญลักษณ์แบบแผ่เป็นรัศมีออกรอบ ๆ ศูนย์กลางเหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีสันท่อมาเขาก็พบว่าวิธีการที่เขาใช้นั้นสามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่นในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้ด้วย เช่น ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเขียนหนังสือ เป็นต้น และถ้านำแผนผังความคิดมาใช้กับวงการศึกษาโดยนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับ

ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้ผู้เรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้อ่านได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึก และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น (ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวว่า แผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการจดจำเนื้อหาบทเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดเป็นระบบจัดลำดับ เชื่อมโยง และประมวลความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้ มีความรู้ความเข้าใจจดจำความรู้เนื้อหาสาระและสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย และได้นานเนื่องจากมีความเชื่อว่าคนเราจะสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปภาพได้ดีกว่าตัวหนังสือ

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการและเหตุผลตั้งข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงมีความสนใจการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา ให้มีทักษะด้านการอ่านที่ดียิ่งขึ้นอันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่จะพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท22102 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ตูรามเกียรติ์ เพื่อบรรณาการอ่านวิเคราะห์ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ ชาว บันทึกลับเหตุการณ์ บทโฆษณา บทความ วารสารคดี เรื่อง ตูรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบหนทก

ด้านเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดระยะเวลาในการวิจัย โดยใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง คาบเรียนละ 60 นาที รวม 12 ชั่วโมง (ไม่รวมระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 621 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 13 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยกำหนดรูปแบบวิจัยลักษณะเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลังการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Design)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกแผน มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.67 ถึง 4.87 ทุกแผน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบสถานการณ์ โดยกำหนดให้นักเรียนอ่านจาก 6 ประเภท ได้แก่ บทความ เรื่องสั้น ข่าว บทเพลง นิทานพื้นบ้าน โคลงสี่สุภาพและวิเคราะห์บทความ ในแต่ละสถานการณ์จะถามตามองค์ประกอบของการวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ตีความ แปลความ ขยายความจากเรื่องที่อ่านได้ 2) วิเคราะห์เนื้อเรื่องและกลวิธีในการแต่งจากเรื่องได้ 3) วิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้เขียน ด้านการใช้วรรณศิลป์และการใช้โวหารภาพพจน์ 4) ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 5) วิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สรุปผู้วิจัยสร้างขึ้นรวม 6 ประเภท/สถานการณ์ แต่ละประเภท/สถานการณ์สร้างขึ้นอย่างละ 2 ข้อ โดยถามใน 5 ด้าน แต่ละด้านมี 12 ข้อ

รวมข้อคำถามจะมีทั้งหมด 60 ข้อ ใช้จริงจำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหรือตรงตามจุดประสงค์ที่ใช้ได้ ซึ่งพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และแบบทดสอบมีค่าความยากตั้งแต่ 0.63-0.75 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25-0.75 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับพบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ข้อ ผลปรากฏว่า ข้อคำถามของแบบวัดเจตคติมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อคำถามเข้าเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.52-0.91 และพบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ซึ่งแจ้งรายละเอียดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการเรียนการสอน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยกับนักเรียนกลุ่มทดลองเข้าใจ

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการสอน 12 ชั่วโมง

4. หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

5. หลังจากการทดสอบนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามวิธีการของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2556)

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Dependent Sample t-test

3. วิเคราะห์ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ ตามวิธีการของอพนันท์ พูลพุกธา (อพนันท์ พูลพุกธา, 2565)

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตาราง

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80

ประสิทธิภาพ	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	360	307.54	2.01	85.43/82.65
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	24.79	2.03	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.43 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 82.65 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 แผน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.43/82.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

กลุ่ม	คะแนนเต็ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t-test	sig.
หลังเรียน	30	39	24.79	2.03	*11.55	*0.000
ก่อนเรียน	30	39	19.13	3.10		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับเจตคติ		
			S.D.	ความหมาย
1	ข้าพเจ้าเรียนชอบเรียนวิชาภาษาไทยและเรียนภาษาไทยอย่างมีความสุข	5.00	0.00	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับเจตคติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนภาษาไทยทำให้มีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์มากขึ้น	4.97	0.50	มากที่สุด
3	ข้าพเจ้าสนุกและตื่นเต้นที่ได้ร่วมกิจกรรมในชั่วโมงเรียนภาษาไทย	4.95	0.38	มากที่สุด
4	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนวิชาอื่นๆ	4.97	0.22	มากที่สุด
5	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะรับการฝึกทักษะภาษาไทย	4.97	0.16	มากที่สุด
6	ข้าพเจ้าชอบเรียนวรรณคดีมากขึ้นหลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย	5.00	0.00	มากที่สุด
7	ข้าพเจ้าชอบเรียนหลักภาษามากขึ้นหลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย	4.95	0.39	มากที่สุด
8	ข้าพเจ้าคิดว่าภาษาไทยมีส่วนช่วยในการฝึกทักษะด้านกระบวนการคิด	5.00	0.00	มากที่สุด
9	ข้าพเจ้ารักการอ่านและได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นในการเรียนภาษาไทย	4.97	0.66	มากที่สุด
10	ข้าพเจ้าคิดว่ากิจกรรมการเรียนภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น	4.95	0.83	มากที่สุด
11	ข้าพเจ้ามีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมากขึ้น	4.97	0.97	มากที่สุด
12	ข้าพเจ้าได้รับพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารหลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย	5.00	0.00	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับเจตคติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
13	ข้าพเจ้าคิดว่ากิจกรรมการเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจเรื่องที่เรียนมากขึ้น	4.95	1.29	มากที่สุด
14	ข้าพเจ้าอยากทำกิจกรรมภาษาไทยต่อถึงจะหมดเวลาแล้ว	5.00	0.00	มากที่สุด
15	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนวิชาภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น	4.85	1.65	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม		4.97	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้าพเจ้าเรียนชอบเรียนวิชาภาษาไทยและเรียนภาษาไทยอย่างมีความสุข, ข้าพเจ้าชอบเรียนวรรณคดีมากขึ้นหลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย, ข้าพเจ้าคิดว่าภาษาไทยมีส่วนช่วยในการฝึกทักษะด้านกระบวนการคิด, ข้าพเจ้าได้รับพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารหลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย, ข้าพเจ้าอยากทำกิจกรรมภาษาไทยต่อถึงจะหมดเวลาแล้ว ($\bar{X} = 5.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนวิชาภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น ($\bar{X} = 4.85$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.43/82.65 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นั้นแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาระหว่างเรียนโดยการจัดการ

เรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด (E_1) คิดเป็นร้อยละ 85.43 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 จะเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หรือคะแนนหลังจากพัฒนาโดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ได้ (E_2) ร้อยละ 82.65 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 จะเห็นว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวางแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 12 แผน หรือ 12 ชั่วโมง ได้ฝึกให้นักเรียนได้อ่านจากวรรณกรรมต่าง ๆ ทั้ง 6 ประเภท ได้แก่ บทความเรื่องสั้น ขาว บทเพลง นิทานพื้นบ้าน โคลงสุภาพ และบทโฆษณา โดยมีการปฏิบัติการสอนตามขั้นของวิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ซึ่งเมื่อบูรณาการสองวิธีเข้าด้วยกันทำให้ได้ฝึกฝนในการอ่านทั้ง 5 องค์ประกอบของการอ่านคือ

1) ตีความ แปลความ ขยายความจากเรื่องที่อ่านได้ 2) วิเคราะห์เนื้อเรื่องและกลวิธีในการแต่ง จากเรื่องได้ 3) วิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้เขียนด้านการใช้วรรณศิลป์และการใช้โวหารภาพพจน์ 4) ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม 5) วิเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สுகน ลินธพานนท์ และคณะ (2562) ที่ได้กล่าวว่าการสอน SQ4R เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนอ่านเพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง โดยตอบคำถามที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยการตั้งคำถามล่วงหน้าให้รู้ว่หลังการอ่านแล้วต้องรู้อะไร สามารถสรุปใจความสำคัญ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริบุญญา ศรีคำ, พัชรา อิสลาม และบุญสม ทับสาย (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่า การอ่านโดยไม่ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า การใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้แล้วจะทำให้เข้าใจดีขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.43/82.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมัย ลาสุวรรณ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ประกอบแบบฝึกทักษะ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ประกอบแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.72/83.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน เท่ากับ 24.79 และ 19.13 ทั้งนี้เนื่องมาจากจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผัง เป็นวิธีการสอนอ่านที่ช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงจุดมุ่งหมายในการอ่าน ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าหลังจากอ่านแล้วรู้อะไร และขั้นตอนในกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ SQ4R ซึ่งได้แก่ การสำรวจ การตั้งคำถาม การบันทึก การทบทวนและการวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนได้ทบทวนทอ่านอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านสูงงานกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีความหลากหลายและความแตกต่างกันในแต่ละขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและสามารถทำกิจกรรมได้จนครบกระบวนการ ส่งผลให้การอ่านบรรลุตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ การนำแผนผังความคิด (Mind Map) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเขียนสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านในรูปแบบของแผนภาพมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R ในขั้นตอนที่ 4 การบันทึก (Record) ยังช่วยให้นักเรียนสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างเป็นระบบในลักษณะของแผนภาพ ที่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันมากขึ้นและสามารถจดจำ เรื่องที่อ่านได้ง่ายยิ่งขึ้นอีกด้วยนั้น แสดงว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสามารถทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างดี ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิดา หงส์เหม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผัง

ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชกร ทูลสิริ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค SQ4R ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศรา ชยรัช (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมระหว่างเรียนด้วยการอ่านวรรณกรรมที่หลากหลายทั้งบทความ/เรื่องสั้น ข่าว บทเพลง นิทานพื้นบ้าน โคลงสี่สุภาพ และบทโฆษณา โดยผู้วิจัยคัดเลือกที่มีความทันสมัย มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะการอ่านที่เหมาะสมกับความถนัดและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เป็นรายบุคคล นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกอ่านคิดวิเคราะห์ในทางสร้างสรรค์ โดยการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณิชกร ทูลสิริ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค SQ4R ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศรา ชยรัช (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ
ผังกราฟิกอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในระหว่างการทำกิจกรรมจัดการกิจกรรม ครูควร
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ อาจจะไม่
เข้าใจหรือเกิดการเรียนรู้ช้า หรือต้องการความช่วยเหลือ ครูควร
ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจหรือ
อธิบายให้เข้าใจชัดเจนอีกครั้ง

1.2 ครูควรวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลก่อนกิจกรรม
การเรียนการสอน เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานนักเรียนว่า อ่อน ปานกลาง
เก่ง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่าง
การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดกับการเรียน
การสอนรูปแบบอื่น ๆ

2.2 ควรติดตามผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน
อย่างต่อเนื่อง เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ
แผนผังความคิดสามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถ
ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
และมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้
การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดในทุกระดับชั้น
และต่อเนื่องเพราะจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อ่านของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ณัฐกร ทูลสิริ. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ
เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โดยใช้เทคนิค SQ4R*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). เชียงราย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

โทนี่ บูซาน. (2551). *ใช้หัวคิด*. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขวัญข้าว.

ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. (2550). *Mind Map
กับการศึกษาและการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว 94.

นริศรา ชยธวัช. (2563). *การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค ฟรินดิง.

ศิริกัญญา ศรีคำ, พัชรา อิสลาม และบุญสม ทับสาย. (2558).
SQ4R กับการพัฒนาการอ่านเพื่อจับใจความ. ใน
พัฒนางานวิจัย สร้างสรรค์ประเทศไทย ก้าวไกลสู่
ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
ในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครปฐม ครั้งที่ 7. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครปฐม.

สุคนธ์ ลินธานนท์. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา
เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: หจก.9119
เทคนิคฟริน.

สุคนธ์ ลินธานนท์และคณะ. (2562). *หลากหลายวิธีสอน
เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: หจก.9119
เทคนิคฟริน.

สมัย ลาสุวรรณ. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน
จับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ประกอบแบบฝึกทักษะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2554). ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
(พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: ซี.ซี. นอลลิจด์จิงคัล.
อพันธ์ พูลพุทธา. (2565). การวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม:
ตักสิลาการพิมพ์.